

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ
БІЛІМ БАСҚАРМАСЫНЫҢ
«ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ ЖӘНЕ
ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ ӨНІРЛІК
ОРТАЛЫҒЫ» КММ

КГУ «РЕГИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ И
ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ»
УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ
АКИМАТА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ

**«Қостанай облысының қосымша білім
беруінің дамуының стратегиялық бағдарлары,
жағдайдан тиімді дамуға» атты қосымша білім
беру педагогикалық қызметкерлерінің тамыз
облыстық конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ**

Қостанай қ. 2020 ж.

«Қостанай облысының қосымша білім беруінің дамуының стратегиялық бағдарлары, жағдайдан тиімді дамуға» атты қосымша білім беру педагогикалық қызметкерлерінің тамыз облыстық конференциясының материалдары

Мазмұны

Стреске төзімді және дені сау тұлғаны қалыптастыру үшін психологиялық қолдауды кеңейтуді ескере отырып, қосымша білім беру ұйымдарында заманауи менеджменттің түрлі нысандары мен әдістері. <i>Петренко Елена Александровна</i>	5
Заманауи қосымша білім беру жүйесіндегі балалардың көркемдік-эстетикалық тәрбиесінің өзектілігі. Мәселелер және шешу жолдары. <i>Кушанова Перузат Сарсенбековна</i>	8
Ақпараттық қоғамның қажетті құралы ретінде IT - технологияларын енгізу менеджменті» «Жас Ұлан» БЖО ұйымның құндылықтық бағдарларына сәйкес қызметінің мысалында. <i>Цвентух Елена Семеновна</i>	14
Балаларға қосымша білім беру жүйесіндегі сәндік - қолданбалы өнер «Шұғыла» БЖО мысалында балаларды ұлттық мәдениетке тарту құралы ретінде. <i>Қойшыбаев Ербол Әбілғазыұлы</i>	17
Әскери – патриоттық тәрбиенің бірыңғай кеңістігін құру өскелең ұрпақтың патриоттық сезімін қалыптастырудың тиімді шарты ретінде. <i>Булатбаева Бақыт Жақсылыққызы</i>	20
Қосымша білім берудегі IT технологиялары робототехниканы енгізу мысалында балалардың зияткерлік қабілеттерін тиімді дамытудың перспективалы векторы ретінде. <i>Баканова Ирина Николаевна</i>	24
Сарыкөл ауданының орта және қосымша білім беру ұйымдарында білім беру үдерісіне қатысушыларды психологиялық қолдауды ескере отырып және инновациялық формалар мен әдістерді енгізумен жұмысты ұйымдастыру. <i>Виноградова Любовь Александровна</i>	28
Қосымша білім беруде музыкалық бағытты қашықтықтан оқытудың даму мәселелері мен перспективалары. <i>Капиятов Талғат Қабжалелұлы</i>	33

Стресске төзімді және дені сау тұлғаны қалыптастыруға психологиялық қолдауды кеңейтуді ескере отырып, қосымша білім беру ұйымдарындағы заманауи басқарудың әртүрлі нысандары мен әдістері

*Петренко Елена Александровна,
Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының «Психологиялық
қолдау және қосымша білім беру
өңірлік орталығы» КММ
директоры, (PhD) философия
ғылымдарының докторы*

Қазіргі уақытта білім беру процесіне қатысушылардың еңбек процесі мен нәтижелері, сыртқы және ішкі факторлардың, мекеме жұмысының тиімділігіне ықпалдастығы, қосымша білім сапасы мәселесін шешуде үлкен маңызға ие болып отыр.

2019-2020 оқу жылында Қостанай облысында 45 қосымша білім беру ұйымдары қызмет етеді, соның ішінде 436 үйірме жұмыс істейді, бұл оқушылардың жалпы санының 33% (37934) құрайды. 2018-2019 оқу жылымен салыстырғанда ҚБҰ оқушыларының контингенті 6,9% өсті (2662 оқушы). Контингенттің көбеюі, балаларға қосымша білім берудің нақты шарттары мен функциялары бірінші кезекте болуы, балаларды қосымша біліммен қамтуды арттыру мақсатында оның өзгермелілігінің жоғары деңгейімен байланысты болғандықтан мүмкін болды.

ҚБҰ базасында балалар үшін сұранысқа ие және болашақ мамандық таңдауға ықпал ететін жаңа бағыттағы үйірмелер, клубтар ашылуда. 2019-2020 оқу жылында, Федоров балалар шығармашылық үйінде: медиа студия (6 топ), дебаттар (2 топ), блоггерство (1 топ), Арқалық ДЮЦ «Жас - Улан»: балалар телевизиялық студия «Ботақан» (6 топ), керамикалық шеберлік «Феникс» - (4 топ), клуб «Дебаттар» - (4 топ), зоологиялық клуб «Какаду» - (4 топ) флораны жақсы көретіндер үшін .

Қостанай облысының қосымша білім берудің жүйесінде 1267 жұмыс істейтін мұғалімдер, оның ішінде: 66% (836) – жоғары педагогикалық біліммен, 12%, (151) – жоғары кәсіби, 21,5% (274) – кәсіби орта біліммен, 0,5% (6) орта білім мұғалімдері.

Облыс бойынша қосымша білім берудегі мұғалімдер саны 18% (194 мұғалімдер) өсті, жоғары білімі бар мұғалімдер саны 17% өсті (153 мұғалім), сапалық құрам (жоғары, бірінші категория) 1,3% (88 мұғалімдер) жоғарлады. Алайда жоғары және бірінші санаттағы мұғалімдердің үлесі тек 30% (391 мұғалімді) құрайды, Бұл факт қосымша білім беру ұйымдарының әкімшілігі, қосымша білім беру мұғалімдерін аттестаттау мәселесіне тиісті көңіл бөлмейтіндігін көрсетеді. 2019 жылдың қыркүйектен мамырға дейін 2020 жылы Қостанай облысында 110 (8,7%) қосымша білім беру мұғалімдері

республикалық мұғалімдер құрамына арналған республикалық оқу курстарында біліктілігін арттырды.

2017-2020 жж. курстық даярлықтан өткен қосымша білім беру мұғалімдерінің саны айтарлықтай өсті. Сонымен, 2017-2018 оқу жылында 37 мұғалім курстық жұмыстардан өтті, 2018-2019 жылдары -41 мұғалім (өсім 10%), ал 2019-2020 жылдары -110, бұл алдыңғы жылмен салыстырғанда 100% жоғары.

Мұғалімдердің жүйелі курстық дайындығын жүзеге асыратын Қостанай қаласының (39), Қостанай облысының (18) және Рудный қаласының (6) білім бөлімдерін атап өткім келеді.

Қамысты ауданының және Б.Майлин ауданының білім беру бөлімдерінің басшыларына 2019-2020 оқу жылында мұғалімдер курстық дайындықтан мүлдем өтпеген, өз аймақтарында қосымша білім беру мұғалімдері үшін курстық дайындықтың өткізілуін ерекше бақылауға алуы қажет.

Әдістемелік жұмыстың негізгі мақсаты - қосымша білім беру мұғалімдерінің кәсіби шеберлік деңгейін көтеруге жағдай жасау.

2019-2020 оқ. жылында ПҚЖҚББӨО ТЖКБ 23 іс-шара жоспарланып, облыстық, республикалық, халықаралық деңгейде өткізілді (*семинарлар, ҰҰК, диалогтық алаңдар, дөңгелек үстелдер, байқаулар*) 2388 мұғалімді қамтыды. ПҚЖҚББӨО әдіскерлік бөлім екі тілде 50-ден астам буклеттер мен үнпарақтар дайындады. 8 семинар мен конференция материалдарының жинағы құрылды. 8 880-ден астам үлестіріме басып шығарылды. Барлық материалдар электронды деректер базасында қалыптастырылып, аймақтық жұмысқа жіберілді.

Қосымша білім беру ұйымдарының жұмысындағы маңызды бағыттардың бірі - әртүрлі деңгейдегі жарыстар мен іс-шараларға қатысу. Облыстық іс-шаралар 2018 жылдан 2020 жылға 36% (*18 мероприятий*) өсті. 2019 жылы 32 іс-шара өткізіліп, 13 292 оқушылар қатысты, ол көрсеткіш 2018 жылдың 2,7% (*370*).

2020 жылдың бірінші жарты жылдығында Орталықта 18 областық іс-шара өткізілді. Оған 7887 бала қатысты.

Тиімді басқарудың индикаторларының бірі, әртүрлі деңгейдегі жарыстарға қатысу тиімділігі болып табылады. 2019-2020 оқу жылында мектеп оқушыларымен қосымша білім беру ұйымындағы балалар мына орындарға ие: 2 - Гран-при, 116 - 1 орын, 115 - 2 орын, 113 -3 орын. Республикалық деңгейде біздің облыс жақсы көрсеткіштер көрсетуде: 4- 1 орын, 3-2 орын, 1- 3 орын. 2020 жылы Республикалық жарыстарға қатысудың толық емес нәтижесі КОВИД-19 эпидемиясының таралуына байланысты жарыстар кейінгі қалдырылды.

Ең үздік нәтижие бойынша мына үштікке кіргендер:
қалалар: Қостанай қ. (*48 орын*), Рудный.қ (*47 орын*), Лисаковск. қ (*19 орын*)
аудандар: Қостанай (*55 орын*), Федоровск (*34 орын*), Жетіқара ауданы (*28 орын*).

Ең төменгі көрсеткішті аудан мен қала арасында: Денисовск (*0 орын*), Қарасу (*1 орын*), Наурызым (*2 орын*).

Білім беру бөлімдерінің басшылары, қатысушылардың сапалық дайындығына назар аудару керек.

Қашықтықтан оқыту кезінде өңірлік орталық 1000 пост дайындап, шығарды. Әдіскерлік база көрсеткіші on – line қосымша білім беру мұғалімдері үшін сабақтардың әдістемелік базасы жасалды. Қазіргі таңда оның ішінде 500 дей сабақтар жиналған. Ең үздік сабақтар Орталықтың электронды ресурсқа салынады. Бүгінгі таңда облыстағы қосымша білім беретін 1105 мұғалімнің 1003 мұғалімі компьютермен қамтамасыз етілген, бұл 99% құрайды. Компьютері жоқ мұғалімдер үшін ұйымның жұмыс істейтін компьютерлеріне ақысыз қол жетімділік қарастырылған. Облыстағы мұғалімдердің 95% (1059) ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен жұмыс жасау дағдыларына ие, ал қалған мұғалімдер семинарлар, курстық жұмыстар, шеберлік сыныптары және т.б. түрінде оқытылады.

6262 оқушының БӨМ, БММ - 4893 (78%) құралдары мен материалдары бар. Ерекшеліктерді ескере отырып, сапалы білім беру мақсатында 1-сынып оқушылары мен аспаптары жоқ оқушылар үшін ата-аналардың өтініші бойынша музыка және өнер мектептерінде кезекші топтардың жұмысын ұйымдастыру жоспарлануда. Бұл сабақтар барлық санитарлық-эпидемиологиялық шараларды ескере отырып жүргізіледі. Басқа ҚБҰ оқушылар сабақтарға қажетті материалдармен толық қамтамасыз етілген, және қашықтықтан оқитын болады. Сабақтарды өткізу үшін мұғалімдер әртүрлі интернет платформаларын қолданады: ZOOM, YouTube, Instagram, Facebook және басқа мессенджерлер, бұл сабақтарды жоғары сапалы деңгейде өткізуге мүмкіндік береді.

Басшылар ата-аналар қауымдастығымен түсіндіру жұмыстарын күшейтіп, олардың жұмысына білім беру ұйымдарының қамқоршылар кеңесін белсенді түрде тартуы керек.

Сөзімді қорытындылай келе, кез-келген оқу орны - бұл балалардың, ата-аналардың, тәрбиешілердің, мұғалімдердің және басқа қызметкерлердің мүдделері тоғысатын ерекше әлем екенін атап өткім келеді. Біз кез-келген қосымша білім беру мекемесіндегі баланың жайлы, қауіпсіз және жақсы болуы үшін бәрін жасауымыз керек. Біз білім беру процесінің барлық қатысушыларына мейірімділік пен құрмет атмосферасын құруымыз керек. Біз қиындықтардың барын жақсы білеміз және түсінеміз, бірақ сонымен бірге, әріптестер, біз барлық қиындықтарды бір нәрсе үшін - баланың жеке басының мүддесі үшін жеңуіміз керек.

Балаларға көркемдік-эстетикалық тәрбие берудің қазіргі заманғы қосымша білім беру жүйесінің өзектілігі. Мәселелері мен шешу жолдары.

Кушанова Перузат

Сарсенбековна, «Меңдіқара ауданының балалар мен жастар шығармашылығының үйі» ММ басшысы

Көркем-эстетикалық тәрбие балаларды тәрбиелеу мен білім беруде ерекше маңызды. Ол көркем құндылықтар негізінде рухани-адамгершілік, мәдени тұлғаны дамытудың басты шарттарының бірі болып табылады.

Балаларға қосымша білім беру жүйесіндегі көркемдік-эстетикалық бағыт бұқаралық болғандықтан, оның негізгі мақсаты музыкант, биші, суретші және т.б. тәрбиелеу емес, өнер құралдарымен жүзеге асырылатын үйлесімді тұлғаны тәрбиелеу болып табылады. Қосымша білім беру педагогы белгілі бір өнер түріндегі, балаларды қызмет саласына қоса, олардың ішкі әлемін байыту және тану, отандық және әлемдік көркем мәдениеттің құндылықтарына баулу, әрбір баланың адамгершілік және рухани қасиеттерін қалыптастыру үшін неғұрлым қолайлы жағдайлар жасай отырып, кәсіби маман болып табылады.

2019-2020 оқу жылында "Меңдіқара ауданының балалар мен жастар шығармашылығының үйі" ММ білім беру қызметінің 7 бағыты бойынша оқу жоспарына сәйкес жұмыс істеді.

Сәндік-қолданбалы бағыт - 4 үйірме: Шығармашылық шеберхана, Калейдоскоп, Былғарыдан жасалған бұйымдар, Қолданбалы өнер

Көркем-эстетикалық - 2 үйірме: Сиқырлы бояулар, Мереке

Туристік-өлкетану - 2 үйірме: Спорттық туризм, Туған жер

Ғылыми-техникалық - 2 үйірме: Робототехника, Баспа ісінің шебері

Мәдениеттану - 1 үйірме: Шабыт

Әскери-патриоттық - 1 үйірме: "Арлан" ӘПК»

Азаматтық-патриоттық - 1 үйірме: Пікірталас

341 оқушы қамтылды.

Балалардың жас құрамы:

Балалардың жасы	Саны
6-10 жас	150
11-14 жас	134
15-18 жас	57

Білім алушылардың әлеуметтік құрамы:

- Жетім балалар - 4
- Толық емес отбасынан шыққан балалар - 58

- Аз қамтылған отбасылардан шыққан - 56
- Көп балалы отбасылардан шыққан – 30

Ұйымда 14 педагог қызметкер,
оның ішінде педагогтар – 12
негізгі педагогтар - 5, қосымша орындаушылар - 7

Педагогикалық кадрлардың сапалық құрамы:

Педагогтар саны	Білімі			Санаты				Үздік оқушылар саны білім беру
	жоғары	орта білім	орта	жоғары	бірінші	екінші	санатсыз	
12	9	3	-	-	1	3	8	0

Көркем-эстетикалық тәрбие бойынша жұмыс жүйесі өзара байланысты компоненттерден тұрады:

- көркем-эстетикалық тәрбие үшін жағдай жасау (оқу-әдістемелік қамтамасыз ету, пәндік-дамыту ортасын құру)
- білім беру үрдісін ұйымдастыру (балалармен және ата-аналармен жұмыс)

Көркем-эстетикалық қызметтің әр түрлі бағыттағы шығармашылық сабақтар бала тұлғасының дамуы үшін өте тиімді болып табылады. Педагогтар мен балалардың қарым-қатынасы әртүрлі жұмыс түрлерін қамтиды:

топтық және кіші топтық сабақтар,

- мерекелер, ойын-сауық, тақырыптық музыкалық кештер;
- шығармашылық апталығы;
- дидактикалық ойындар;
- суреттер мен қолдан жасалған бұйымдар көрмесі;
- үйірмелік жұмыс;
- еркін көркем іс-әрекет;
- спектакльдер, ойын-сауық, конкурстар, көрмелер, фестивальдар, мерекелер ұйымдастыру;
- интерьер эстетикалық безендіру;
- әртүрлі іс - шараларға қатысу және т. б.

2019-2020 оқу жылы ішінде "Меңдіқара ауданының балалар мен жастар шығармашылығының үйі" ММ сабақтардан басқа жалпы дамыту және бос уақытты өткізу іс-шараларын, балалар мен жастар шығармашылығының үйі үйірмелерінің жұмыс көрмелерін, сыныптан тыс іс-шараларды өткізді.

Білім алушылар мен педагогтар әр түрлі деңгейдегі конкурстарға үнемі белсенді қатысады.

Республикалық конкурстар

№	Білім алушылар	Педагогтар
1 орын	16	5
2 орын	2	2
3 орын	3	1

Әр түрлі конкурстарда тәрбиеленушілерді дайындағаны үшін педагогтер ҚР БҒМ РОӘО, Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы, NurOtan Мендіқара филиалының Алғыс хаттарына ие.

Шығармашылық үйінің педагогтары өз сабақтарын, сыныптан тыс іс-шараларды, әзірлемелерді сайттарда белсенді жариялайды "Qazan.info", "uchitelya.kz", "Мультирок". Аудандық "Мендіқара үні" және облыстық "Учительская плюс" газеттерінде мақалалар жариялайды.

2020 жылдың көктем оқиғалары қашықтықтан білім беруді жақтаушылар мен қарсыластарын татуластырды. Жаңа короновирусты инфекциясының індеті бүкіл қоғам үшін, оның ішінде білім беру жүйесіне де қауіп төндірді. Қашықтықтан оқыту нысандарының барлық кемшіліктері мен проблемалары екінші жоспарға көшті. Мекемелер оқу процесін өзін-өзі оқшаулау режимінде сақтау қажеттілігі үшін жалғыз мүмкіндік - қашықтан оқыту болды. Жалпы білім беретін мектептерге қарағанда, қосымша білім беру мекемелерінде жалпы білім беру жүйесінде оқу процесін ұйымдастыру үшін қолданылатын желілік платформалар мен құралдар жоқ (күнделік). Нәтижесінде, әрбір қосымша білім беру мекемесі өз қызметін виртуалды форматқа көшіру жолдарын дербес таңдау қажеттілігіне тап болды.

Қосымша білім беру үшін үздіксіз қашықтықтан оқыту жүйесін құру өте күрделі міндет екенін атап өткен жөн. Виртуалды форматта шығармашылыққа тиімді оқыту үшін әкімшіліктің дұрыс тактикасы мен педагогтардың тапқырлықтарының бірлестіктігі қажет.

Білім беру ұйымдарында, жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған ұйымдарда короновирустық инфекцияның таралуына жол бермеу жөніндегі шараларды күшейту туралы "ҚР БҒМ 2020 жылғы 14 наурыздағы №108 бұйрығы негізінде пандемия кезеңінде" Мендіқара ауданының балалар мен жастар шығармашылығының үйі " ММ педагогтары үйірме сабақтарын қашықтықтан жүргізу тәртібіне көшті. "Пандемия кезеңінде білім беру ұйымдарында COVID-19 короновирусты инфекциясының таралуына жол бермеу жөніндегі шараларды күшейту туралы" ҚР БҒМ 01.04.2020 ж. №123 бұйрығымен бекітілген қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар негізінде үйірме жетекшілері оқытудың икемді ұйымдастыру нысанын құру үшін күнтізбелік жоспарлардың мазмұнына түзетулер енгізді.

2020 жылдың 16 наурызынан бастап барлық педагогтар бекітілген сабақ кестелері бойынша қашықтықтан сабақ жүргізді. Facebook, Instagram әлеуметтік желілері, Youtube, WhatsApp, Яндекс, мессенджерлері өз жұмысында түрлі сандық ресурстарды пайдаланды.

"ДДЮТ МР" ММ күрделі эпидемиологиялық жағдай режимінде қосымша білім беруді ұйымдастыру үшін қызметтің 3 бағытын таңдады:

1. Қашықтықтан оқыту түрінде сабақ жүргізу;
2. Интернет желісінде қашықтықтан мастер-класстар өткізу;
3. Қашықтықтан байқау өткізу.

Қашықтықтан оқыту түрінде сабақ жүргізу.

Бұл міндетті іске асыру үшін бірқатар түрлі схемалар бар. Біздің мекемеде әрбір педагог оқушылармен желілік өзара әрекеттестіктің неғұрлым қолайлы құралын таңдай алуы үшін қашықтықтан оқыту сабақтарын ұйымдастырудың 3 түрлі нұсқасы енгізілді.

1 нұсқа. Сабақ өткізу үшін WhatsApp мессенджері таңдалды. Ата-ана чаттары тарату үшін қолданылды:

- тарату материалдары;
- сабақ туралы ескерту.

2 нұсқа. Бұл нұсқада платформа Youtube бейнехостингінің өзара әрекеттесуі болды. Педагог Youtube арнасында бейне сабақ жариялайды, одан кейін ролик Инстаграм және Фейсбук әлеуметтік желілерде жарияланады.

3 нұсқасы. Педагог Кондратьев Д. А. қашықтықтан оқыту платформасы "В Контакте" әлеуметтік желісін таңдады. "Спорттық туризм" үйірме тобы үшін өз қоғамдастығы құрылды, онда педагог бейнесабақтар жариялады. Білім алушылар өз жұмыстарын видеороликтардың түсініктемелерінде орналастырады, ал педагог оларға талдау жасай отырып, өз пікірлерін жеке хабарламаларымен жібереді.

Қашықтықтан оқыту кезеңінде педагогтар 84 видеосабақ түсіріп, жариялады. Кері байланыс электрондық пошта, WhatsApp мессенджері арқылы ұйымдастырылды.

Қашықтықтан конкурстар, акциялар, мастер-класстар өткізу.

"Меңдіқара ауданының балалар мен жастар шығармашылығының үйі" "ММ 20-ші сәуір мен 27-ші сәуір аралығында Қазақстан халқының бірлігі күніне арналған" Бір шаңырақ астында" акциясын іске қосты.

Бұл акцияның мақсаты өз отбасына, достарына, халқына, еліне тілек білдіру болды. Әлеуметтік желілер арқылы Instagram, Фейсбук арқылы барлық тілек білдірушілерге қағаздың ақ парағында өз алақанын қоршап, оған өз тілектерін жазу ұсынылды.

Бұл тілектер жазылған ролик Instagram және Фейсбук әлеуметтік желілерінде жарияланды. "Меңдіқара ауданының балалар мен жастар шығармашылығының үйі" ММ 6 мамырда Инстаграмм, Фейсбук әлеуметтік желілерінде 7 мамыр мерекесіне арналған аппликация техникасында "Жас Отан қорғаушысы" шеберлік сыныбын жариялады. Мастер-класс әкелер, ағалар, аталар немесе ағалар үшін аппликация техникасында түпнұсқа ашық хат жасауды ұсынды.

Әлеуметтік желілерде 30 наурыз бен 20 сәуір аралығында "Балалар жеңіске сурет салады!" Жеңістің 75 жылдығына арналған сайыс хабарланды. Оған 6-18 жас аралығындағы 29 бала қатысты.

Байқау қорытындысы бойынша 3 жас категориясы бойынша жеңімпаздар анықталды. Байқау қорытындысы Instagram және Фейсбук әлеуметтік желілерінде орналастырылған.

Қашықтықтан оқыту кезеңінде педагогтар мен тәрбиеленушілер әртүрлі көлемдегі қашықтықтан өтетін конкурстарға белсенді қатысып, жүлделі орындарға ие болды.

Сонымен, "Балалар мен жастар шығармашылығының үйі" ММ қашықтықтан оқытуды енгізу бойынша жұмысы туралы қорытынды жасауға болады:

1. Педагогтар осындай аз мерзім ішінде қашықтықтан оқытуға көшуге дайындығын көрсетті және балалармен жұмыс жасаудың жаңа тәсілдерін тапты.

2. Оқу қызметінің жеделдігі артады. Қазіргі заманғы ресурстарды пайдалану мүмкіндігі пайда болады.

3. Білім беру үдерісіне қатысушылардың ақпараттық құзыреттілігі артады.

4. Эпидемиологиялық жағдайға байланысты сабақты тоқтатудың теріс әсері төмендейді.

5. Қашықтықтан оқытуды іске асыру үшін платформа ретінде: электрондық пошта, әлеуметтік желілер, педагогтардың электрондық презентациялары, мессенджерлер пайдаланылады.

Қашықтықтан оқыту артықшылықтары

Кез келген уақытта оқу мүмкіндігі

Білім алушы материалды зерттеуге қашан және қанша уақыт жұмсайтынын қашықтықтан өзі шеше алады. Ол өзі үшін жеке оқыту кестесін құрастырады.

Өз қарқынында оқу мүмкіндігі

Балалардың басқалардан артта қалатыны туралы қашықтықтан алаңдамаудың қажеті жоқ. Әрқашан қайтып оралып бейнені көруге болады.

Кез келген жерде оқу мүмкіндігі

Балалар үйден шықпай-ақ оқи алады

Ұтқырлық

Педагогтармен байланыс әртүрлі тәсілдермен жүзеге асырылады: онлайн және оффлайн. Электрондық пошта арқылы кеңес, WhatsApp чат.

Қашықтықтан оқытудың кемшіліктері

Күшті мотивация қажет

Білім алушы барлық оқу материалдарын өз бетінше игереді. Бұл ерік күшін, жауапкершілікті және өзін-өзі бақылауды талап етеді.

Қашықтықтан білім беру коммуникабельділікті дамыту үшін қолайлы емес

Қашықтықтан оқыту кезінде балалардың бір-бірімен және педагогтармен жеке байланысы аз, тіпті жоқ. Бұл қарым-қатынасты, сенімділікті дамыту үшін қолайлы емес.

Практикалық білімнің жетіспеушілігі

Қосымша білім беруде сабақ практикалық білімді көздейді, бұл қашықтықтан қиын.

Қазіргі жағдайды ескере отырып, мекеменің балалар бірлестіктерінде оқу үдерісін қашықтықтан ұйымдастыруға дайындық жүргізілуде. Білім беру процесінде осы режимде жұмыстың барлық жақтарын ескеру қажет. Педагогтар қашықтықтан оқытуды ескере отырып, білім беру бағдарламалары мен күнтізбелік-тақырыптық жоспарлауды жасайды. Әлеуметтік желілерде, мессенджерлерде, БАҚ-да әкімшілік ата-аналар мен оқушылар үшін қабылдау ережелері, үйірмелерге жазудың басталуы, бірлестіктердің жетекшілері мен жұмыс тәртібі туралы хабарландырулар орналастырады. Бірлестіктің әрбір жетекшісі әлеуметтік желілерде өз үйірмелерінің қызметі мен жетістіктерлері туралы жарнамалық роликтерді орналастырады.

Қашықтық режимінде сабақтарды ұйымдастырудың алдағы кезеңіндегі басты міндеттердің бірі: қазіргі заманғы информациялық технологияларды пайдалана отырып, жұмыс тәжірибесін сақтау және өз қызметін жалғастыру.

Құрметті әріптестер! Жаңа оқу жылының басталуына біраз уақыт қалды. Сіздерге шыдамдылық, шабыт, бақыт және рухани күш тілеймін. 2020-2021 оқу жылы оң болсын!

**Ақпараттық қоғамның қажетті құралы ретінде IT -
технологияларын енгізу менеджменті «Жас Ұлан» БЖО ұйымның
құндылықтық бағдарларына сәйкес қызметінің мысалында**

*Цвентух Елена Семеновна,
Арқалық қаласы әкімдігі білім
бөлімінің «Жас Ұлан» балалар
мен жасөспірімдер орталығы
МКҚК директоры*

*Мол еңбекпен жасалған,
Сарайымды әркім сүйеді!
Талпындырған өмірге,
Біз үшін бұл жер киелі!*

*Мұнда келуді әрқайсы,
Балалық шақтан бастайды.
ҚБО «Жас – Ұлан» оларды,
Мәңгілік есте сақтайды!*

Бұл шынымен де солай. Себебі, біздің орталықта тәрбиеленушілеріміздің барлығына керемет жағдай жасалған. Сондықтан, келушілеріміз мұнда өзінің жеке, жарқын да табысты әлемін қалыптастырып, шығармашылығын дамыту мақсатында ерекше құлшыныспен аяқ басады.

Әйтсе де, өкінішке орай, өмір күнделікті тіршілігімізге өзгеріс енгізіп, шұғыл шешуіміз қажет болатын мәселесін де көлденең қойып отыр.

Қазір туындап отырған негізгі мәселе – қашықтықтан оқыту!!! Балалар оның маңыздылығын сезінбей отыр. Оларға мұндай сабақ беру тәсілі қызықсыз! Мұны қалай тартымды етіп, оқушыларды білім берудің жаңа форматына үйретеміз?!

Мұндай жағдайда **орталығымыздың барлық бағыты бойынша қызметін сақтай отырып**, олардың шығармашылық құрылымын жоғалтпайтындай – мүлдем жаңа амал, тиімді әдіс – тәсіл іздеу қажет.

Біз БЖО–да құрамына мекеме әкімшілігінен бөлек, **ақпараттық ресурстардың барлық қолжетімді қызметін қолдана алатын** жас, білікті педагогтар кірген – шығармашылық жұмыс тобын құрып, шұғыл ізденіс жұмыстарына кірістік...

Ол үшін әуелі бізге қажетті - **Discord бірыңғай платформасын таңдадық!**

Көптеген тәрбиеленушілеріміз үшін бұл - сүйікті байланыс тәсілін «Мақсатсыз пайдалану» болып табылғасын, бастамамызды бірден қолдап әкетті. Тәрбиеленушілеріміз бос уақытында қарап, қызықтайтын Discord бағдарламасынан олар сүйікті орталығының клубтары мен студияларын көре алады. **Олар үшін бұл қызықты!!!**

Discord платформасында біз «Жас – Ұлан» балалар мен жасөспірімдер орталығының серверін құру арқылы мына артықшылықтарға қол жеткіздік:

- Біріншіден, барлық клубтар мен студиялардың тәрбиеленушілерін бір құрылымға жинақтап, мекеме сайтында орналасқан - <http://zhas-ulan-arkalyk.kz/ru/> сілтемесі арқылы балаларды сүйікті клубтарына мүшелікке қабылдау тәсілін жеңілдеттік.

Ол үшін сілтемені басып, «Жас – Ұлан» БЖО –ның серверіне өтеміз. Одан кейін #таңдау – каналды басқан соң клубтар тізімі мен әрқайсына тән белгілерін көреміз. Әрі қарай, қалаған клубыңызға қосылу үшін соның белгісін басамыз. Мысалы, «Курсор» белгісін таңдасаңыз компьютер клубы жайлы толық мағлұмат ала – аласыз.

- Екіншіден, бұл – сенімді қосылу!!! Сіз чатта, конференцияда отырған уақытта немесе сабақтың ортасында ешкім кедергі келтіре алмайды.
- Үшіншіден, қазіргі уақытта Discord әр екінші оқушыда орнатылған және онда бірде – бір рет көптеген басқа да бағдарламалар сынды кемшіліктер болған емес.
- Барлық тәрбиеленушілерімізде педагогтарымыздың ешқандай артық дыбыссыз, кедергісіз жұмыс істеуіне мүмкіндік беретін «рация» режимі қосылған.

Педагогтарға етене таныс төмендегідей қарапайым қызметтердің сақталғаны маңызды:

- Экраннан көрсету және дауыс арқылы жұмыс жасау, егер мұғалім графикалық планшетпен қамтылған болса, ол сабағын оқушыларға тікелей эфир арқылы қонымды етіп түсіндіруге мүмкіндік алады (схемаларды сызу, суреттерді салу т.б.). Себебі, тышқанмен (мышка) қандай да бір суретті салу қиын болар еді.
- **Уақыт шектеуінсіз бір мезетте** – 50 адаммен конференция өткізу
- Сілтемелерді, графикалық және мәтіндік файлдарды орналастыру
- Тәрбиеленушілердің сабаққа қатысуы мен белсенділігіне қарапайым тәсілмен мониторинг жүргізу

Discord бағдарламасымен жұмыс жасай отырып біз педагогтарымыз бен тәрбиеленушілеріміздің өзара байланысуын, сабақ өту кезеңін жеңілдету мақсатында барлығын қарапайым етіп үйлестірдік.

Қашықтықтан оқыту кезінде ұйымымыздың ресми сайты бүгінгіден де қызықтырақ болуы керек. Ол үшін тәрбиеленушілеріміз ұстаздарымен бірге сайтқа кірушілерге ақпаратты **визуальды түрде ұсынып**, оларға иллюзиялық әсер беретін 3D – форматындағы турларды ұйымдастыру үшін жұмыстар жасап жатыр.

Біз кітаптар, брошюралар, жолнұсқалар шығарып, кинолар түсірдік. Қазірдің өзінде «Ауылым –алтын бесігім» - «Край родной – колыбель»

кітабын баспаға әзірлеп қойдық. Бұл еңбекте жасұландықтардың «Ауылым – алтын бесігім» жобасы аясында 12 жыл бойы жинаған ақпараты қамтылған.

Осынша жылғы еңбектің нәтижесінде, Қостанай облысының оңтүстік өңірінің тарихи – мәдени, табиғи нысандары жайлы буклет – брошюралар және сандық форматта ауқымды әрі құнды материалдар жиналды. Мұның барлығы біздің арманымыздағы – сандық форматтағы мұражай ашу үшін дайындалған.

Біздің сандық форматтағы мұражай ашу жайлы мақсатымыз орындалса, Торғай даласына тек виртуальды экскурсия жасауға мүмкіндік туып қана қоймай, бүкіл әлемге оның сан қилы тарихы әрі жұмбағы көп даласымен танысуға жол ашылар еді.

Жаңа форматта жұмыс жасай отырып біз **қолданыстағыдан бөлек, негізгі электронды мекен – жайымыздың жұмысын жеңілдетіп**, жиналған ақпаратты орталықтандыруға көмектесетін қосымша электронды поштамызды іске қостық.

Одан бөлек, «Жас – Ұлан» БЖО ұйымдастыратын түрлі байқаулар, шеберлік сағаттары мен басқа да іс – шараларды педагогтарымыз әлеуметтік желілер мен сайтымызда жариялау үшін **Бірыңғай танымал шаблон**ын іске қостық.

Тәрбиеленушілерімізді қашықтықтан оқыту кезіндегі сабаққа ынталандыру үшін орталық педагогтары барлық мүмкіндіктерді пайдаланып отыр (байқаулар, челленджер, науқандар, эстафеталар):

- ✓ Бұл - Квадракоптер (дрон), кәсіби камераны пайдалана отырып, фото және бейне түсірілім жасау, кәсіби монтаж жасауға мүмкіндігі бар бейнестудия.
- ✓ 7 метрлік жарықдиодты графикалық экран (Led-экран) – видео, фотоларды көрсетіп, өткізіліп жатқан шараның әсерін қатысушыларға еселеп сездіруге мүмкіндік тудырады.
- ✓ Музыкалық аппаратура, сахналық жарықтандырғыш құрылғы
- ✓ Әртүрлі реквизит (декорациялар, костюмдер, үлкен қуыршақтар, ерекше әсер беруге арналған құрылғылар т.б.)

It-технологияны қолданысқа сәтті енгізуіміз үшін әрине, әуелі 100% педагогтарымыз өздері қашықтықтан оқыту кезінде пайдаланатын қолданыстағы платформаның қызметтерін, **бағдарламасы мен қосымшасын толық меңгерулері қажет.**

Құрметті педагогтар! Жаңа технология мен сандық ақпараттық ресурстарды қолдана отырып, оқушыларды өздері ашқан жаңалықтарға қуанып, жетістіктеріне марқайып, бұрынғыша **жарқын болашаққа қадам басуына мүмкіндік жасайық!**

**Балаларға қосымша білім беру жүйесіндегі сәндік -
қолданбалы өнер «Шұғыла» БЖО мысалында балаларды ұлттық
мәдениетке тарту құралы ретінде**

*Қойшыбаев Ербол Әбілғазыұлы,
«Амангелді ауданы әкімдігінің
білім беру бөлімінің «Шұғыла»
балалар мен жасөспірімдер
шығармашылық орталығы» КММ
директоры*

Қай кезеңде, қай дәуірде болмасын әрбір халықтың, әр ұлттың ата-бабаларынан мирас болып қалыптасқан өзіндік мәдениеті, салт -дәстүрі мен әдет -ғұрпы болған. Ұлытаудың ұлы көшінен басталатын ұлағатты еліміздің де сан ғасырларға созылған өзіндік тарихи тағылымы, мәдениеті, бай мұрасы халқымызбен бірге жасап, ұрпақтан - ұрпаққа жалғасып келеді.

Өз тарихын терең ұғынып, ұлттық құндылық, ұлттық мәдениет, ұлттық салт -дәстүрлерін шын бағалай білетін халықтың ғана болашағы мәңгі, келешегі кемел болатынын ескерсек, бүгінгідей жаһандану заманында кез - келген халықты сақтап қалатын дүниелер де - осынау зор құндылықтар болып отыр.

Бұл жөнінде Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті, Елбасы Н. Ә. Назарбаев «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты бағдарламалық мақаласында: «Жаңа тұрпатты жаңғырудың ең басты шарты» - ұлттық кодыңды сақтай білу. Мен халқымның тағылымы мол тарихы мен ерте заманнан арқауы үзілмеген мұраларын алдағы өркендеудің берік діңі ете отырып, болашаққа сеніммен бет алуын қалаймын, - деген болатын.

Осы ретте, болашақ жас ұрпақты ұлттық құндылықтар негізінде тәрбиелеу - қоғам алдында тұрған басты міндет деп есептеймін. Бүгінгідей өзгермелі заманда болашаққа басқан әрбір қадамымыз да халықтың қатпарлы тарихы мен мәдени салт-санасын ұрпақтар бойына құюға үндейді. «Өткеннің өнегесі - бүгінгінің баға жетпес байлығы» демекші, жастардың бойына ата-бабаларымыздан қалған ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбие қалыптастырмайынша, ұлттық сананы, болмысымыз бен мәдениетімізді сіңіру мүмкін емес те.

Осы бағытта Амангелді ауданы әкімдігінің білім беру бөліміне қарасты «Шұғыла балалар мен жасөспірімдер шығармашылық орталығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі 2016 жылдан бастап жұмыс жасап келеді. Шығармашылық орталық 5 бағыт (музыкалық, өлкетану, көркем-эстетикалық және, техникалық, спорттық) бағыт бойынша барлығы 35 үйірме жұмыс жасайды.

«Ою ойғанның ойы ұшқыр, сырмақ сырғанның сиқыры бар», - демекші, сәндік-қолданбалы өнер бағытында үйірме жұмыстарын жүргізуде тарихи - мәдени құндылықтарымызға терең бойлап, екшелеп, ұлы дала төсінде соңғы

үш мың жыл бойы салтанат құрған халқымыздың өнерін бүгінгі күнгі жаңа заманауи үлгілерімен ұштастыра отырып оқушылар бойына сіңіріп келеміз.

Бұл бағытта «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында шығармашылық орталық жанынан ашылған «Ұлт мұрасы» этнографиялық кабинеті ұмыт болған ұлттық өнеріміздің түрлерін қайта жаңғыртып, балалар мен жасөспірімдерді сәндік - қолданбалы өнер арқылы ұлттық мәдениетке тартуда жұмыс жасауда.

Этнокабинетте «Ұлы дала мұрагерлері» қамшы өру, «Зергерлер» сақина соғу, «Шебер қолдар» кілем тоқу, «Сиқырлы ілмек», «Бал бармақ» тоқыма тоқу, «Қазақтың ұлттық ою - өрнектері» ою түрлерін үйрету және «Ұршық иіру- ұлттық өнер» бағытында үйірме жұмысы жүргізіліп отыр.

Ата-бабаларымыздан қалған қолөнер түрлерін меңгерген жас қолөнер шеберлерінің қатарын көбейту мақсатында сәндік -қолданбалы өнер бағытындағы үйірмелерге аудан бойынша оқушылар тартылған. Жыл ішінде оқушылар қолынан жасалған сәндік -қолданбалы өнер көрмесі ұстаздар күні.

1 желтоқсан - Тұңғыш Президент күні, Тәуелсіздік мерекесі қарсаңында аудандық деңгейде ұйымдастырылып, аудандық, облыстық байқауларда, республикалық қашықтықтан өткізілген сайыстарда оқушыларымыз жүлделі орындар биігінен көріне білді.

Сонымен қатар шығармашылық орталықта «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында жас қолөнер шеберлерінің қатарын ұлғайтып, ұлттық мәдениет түрлерін жетік меңгерген ұрпақ қалыптастыру мақсатында «Салт – дәстүр – ұлттық құндылығымыз» тақырыбындағы жоба өз жұмысын бастап отыр.

Аталған жоба Сейіт Кенжеахметовтың «Қазақ халқының салт - дәстүрлері», «Жеті қазына», Д. Дәркенбайұлының «Қазақтың қолданбалы өнері » кітаптары бойынша құрастырылған, «Қол өнер – сырлы өнер», «Ою –өрнек –өрелі өнер», «Зергерлік өнер – зерлі өнер» тақырыптарында 3 бөлімді қамтиды.

«Қол өнер – сырлы өнер» бөлімі бойынша ер балалар үшін тері илеу, ағаш өңдеу, атқа міну, қайыс өру, ертоқым жасау тәсілдері меңгертіледі, қыз балалар үшін киіз үйге қажетті жиһаздары мен жабдықтарын дайындау жолдары, кесте, тоқыма тоқу тәсілдері үйретіледі. «Ою – өрнек – өрелі өнер» бөлімінде қыз балалар үшін құрақ құрау, көрпе тігу түрлері мен көрпенің беттеріне ою салу, текемет , киіз басу, сырмақ сырудың әдіс –тәсілдері, қазақ киімдерінің тәрбиелік мәні және оған салынатын ою-өрнек сырлары, тарихы таныстырылады. «Зергерлік өнер – зерлі өнер» бөлімі бойынша қазақтың ұлттық зергерлік өнері, әшекей бұйымдар және олардың шығу тарихы, жасалу жолдары жоба барысында аудан қолөнер шеберлерінің қатысуымен шеберлік сыныптар, ауқымды іс -шаралар арқылы оқушыларға меңгертілмек.

Аталған жобаны жүзеге асыруда «Қазақтың атбегілік өнері» тақырыбында аудандық іс -шара ұйымдастырылды. Іс -шараға аудан бойынша атбегілер шақырылып, олар оқушыларға ата -бабаларымыздан мирас болып келе жатқан атбегілік өнердің қыр -сыры, атты баптау тәсілдері,

оның жолдары және ат әбзелдерін, ер-тұрмандарын жасау әдістері бойынша өз шеберліктерін көрсетіп, өз тәжірибиесімен бөлісті.

Жас ұрпаққа берілетін тәрбие үздіксіз жүргізілуді талап етеді. Елімізде болған пандемиялық жағдайға байланысты оқыту жүйесі қашықтық форматқа көшкен кезеңде де «Шұғыла» шығармашылық орталығы оқушыларға қосымша білім беруді қашықтықтан жүргізді. Үйірме жетекшілері әр сабақ сайын оқушылармен әлеуметтік желілер ватсап, zoom, инстаграм арқылы байланыса отырып, түрлі әдіс -тәсілдер арқылы үйірме сабақтарын өткізіп отырды. Онлайн байланыс арқылы сәндік-қолданбалы өнер түрлерінің әдіс-тәсілдері түсіндіріліп, оқушылар өздері үйренген сабақтың нәтижесін фотоколлаж, бейнероликтер, презентация арқылы кері байланыста жасап отырды. Ұлы Жеңістің 75 жылдығына орай мәнерлеп оқу, бейнеролик, сурет байқаулары мен челлендж ұйымдастырылып, оқушыларымыз облыстық деңгейде өз жұмыстарын көрсете білді.

Жаңа оқу жылында шығармашылық орталық бойынша спорттық, музыкалық, техникалық, көркем -эстетикалық және өлкетану бағыттарында 23 үйірме оқытуды қашықтық форматта бастайды.Қазіргі уақытта оқушылардың ата-аналарымен байланыс орнатылып, қажетті құралдардың болуын қамтамасыз ету мақсатында жұмыстар жүргізілді. Бүгінгі күнге текті 86 оқушы компьютермен, 58 ноутбукпен, 320 оқушы смартфонмен қамтылған. Қамтылуы - 96 %. Өткен оқу жылының төртінші тоқсаны қашықтықтан ұйымдастырылғандықтан, үйірме жетекшілерінің бұл форматта тәжірибесі жеткілікті.

Бала тәрбиесі - тұлғаны қалыптастырудағы алғашқы баспалдақ. Қазақ тұрмысында жас ұрпақты ұлттық мәдениетке, асыл мұраларымызға тәрбиелейтін әдет-ғұрып, салт-дәстүріміз жеткілікті. Жүзеге асырылып жатқан жобалар мен іс-шаралар арқылы салт-дәстүрлерімізді ұғына білетін, оны ұрпақтан-ұрпаққа жалғастыра алатын, түптеп келгенде, ұлттық рухпен қаруланған тұлғаны қалыптастыруға мүмкіншілік аламыз деген сенімдемін. Ұлттық құндылықтарымыздан сусындап өскен ұрпақтың бойында патриоттық сана, текті қасиет қалыптасады. Оқушылар санасына халықтық тәрбие негізін сіңіріп, сәндік - қолданбалы өнерге баулу арқылы ұлттық мәдениетке тарта білсек, мақсатымыздың орындалғаны.

Өскелең ұрпақтың патриотизмін қалыптастырудың тиімді шарты ретінде әскери - патриоттық тәрбиенің бірыңғай кеңістігін құру

***Булатбаева Бахыт
Жаксылыковна,
«Қарабалық ауданы әкімдігінің
білім бөлімі» ММ әдістемелік
кабинет меңгерушісі***

Соңғы уақытта патриотизмге деген көзқарас әлеуметтік қана емес, сонымен бірге рухани – адамгершілік, идеологиялық, әскери – тарихи және басқа да компоненттерді біріктіретін маңызды құндылық ретінде кеңінен таралуда.

Қазақстан Республикасы Конституциясының 36 – бабында: «Қазақстан Республикасын қорғау - әрбір азаматтың міндеті» делінген. Қорғаушы болу-бұл абырой, сондықтан мектеп қабырғасынан бастап әрбір жас жігіт өзін әскери қызметке, Отан алдындағы, халық алдындағы борышын орындауға дайындауы керек.

Өскелең ұрпақты патриоттық тәрбиелеуге қатысатын барлық ұйымдар мен ведомстволардың жұмысын үйлестіру, мемлекеттің күш құрылымдарының аумақтық бөлімшелерінің, аудан әкімшілігі органдарының, аудан деңгейіндегі қоғамдық бірлестіктердің әлеуетін тарту мақсатында патриоттық тәрбие беру жөніндегі кеңес құрылды, онда нормативтік, құқықтық және ұйымдастырушылық кешен құрылды - білім беру ұйымдарында патриоттық тәрбие беру сапасын арттыру үшін жағдайлар жасалады; патриоттық тәрбие процесін басқарудың нысандары мен әдістері, кәсіби деңгейін арттыру жүйесі жетілдіріледі.

Әзірленген «Патриот» бағдарламасының мақсаты нақты міндеттерді, нысандарды, әдістер мен құралдарды қамтитын тұтастық пен үздіксіздікпен ерекшеленетін тәрбие жұмысының бірыңғай кеңістігін құру; елдің, өз ауданының, ауылының, әскери істің тарихын зерделеу негізінде патриоттарды тәрбиелеу ісін қолдау және дамыту; әлеуметтік, табиғи және мәдени ортадағы өз қызметінің нәтижелері үшін өз алдында және қоғам алдында жауапкершілікті қалыптастыру болып табылады.

Оқушылардың патриоттық тәрбиесі оқу процесінде және сабақтан тыс уақытта жүзеге асырылады.

Оқу процесінде патриоттық тәрбие оқу пәндерін оқыту, факультативтер мен курстардың жұмысы арқылы; сабақтан тыс уақытта - өскелең ұрпақтың азаматтық белсенділігін, әлеуметтік жауапкершілігін, конституциялық борышын орындауға дайындығын дамыту үшін оңтайлы жағдайларды қамтамасыз ететін шаралар кешенін іске асыру арқылы жүзеге асырылады.

Әскери - патриоттық тәрбие патриоттық тәрбиенің құрамдас бөлігі болып табылады және жастардың Отанға деген адалдығын, қоғам мен

мемлекетке лайықты қызмет етуге, борыш пен қызметтік міндеттерін адал орындауға дайындығын дамытуға; оқушылардың бойында Отанды жанқиярлықпен қорғауға дайындығы мен қабілетін қалыптастыруға бағытталған.

Өскелең ұрпақты отансүйгіштікке тәрбиелеу жұмысының тиімділігі әр мұғалімнің бұл жұмысты қаншалықты ойластырылғанына және педагогикалық тұрғыдан мақсатқа сай екендігіне, оның формалары мен әдістері қаншалықты әр түрлі екендігіне, оқушылардың әртүрлі категорияларымен қалай сараланғанына тікелей байланысты.

Осыған сәйкес, бірінші кезекте, облыс және республика деңгейінде, аудан деңгейінде - аудандық әдістемелік бірлестіктердің қызметі арқылы курстық даярлықтан өту, нұсқаулық - әдістемелік жиындар, семинарлар, дөңгелек үстелдер, тренингтер өткізу арқылы осы бағытты іске асыруға жауапты педагогтардың кәсіби құзыреттілігін арттыру бойынша жұмыстар жүргізіледі.

Кеңес аудандық ойындардың, конкурстардың, акциялардың, өзге де іс - шаралардың ережелерін әзірлейді; білім беру ұйымдарының жоспарды орындауын бақылауды және бағалауды жүзеге асырады; білім бөлімінің кеңесінде мектеп директорларының әскери - патриоттық жұмысты ұйымдастыру жөніндегі есептері тыңдалады; үздік ұйымдардың жұмыс тәжірибесі жинақталады.

Әскери - патриоттық тәрбие жалпы білім беру пәндерін, іздеу – өлкетану қызметін, жобалау қызметін, қорғаныс – бұқаралық жұмыс айлықтарын, әскери – қолданбалы және спорттық іс - шараларды, тақырыптық бағыттағы конкурстарды, әскери - патриоттық бірлестіктер мен үйірмелердің жұмысын қайта бастауды жүзеге асырады.

Аудандық әскери-патриоттық жүйенің өзегі Ұлы Отан соғысы жылдарында Отанымызды қорғаған жерлестеріміздің, Ауған Демократиялық Республикасында әр уақытта қызмет еткен интернационалист жауынгерлердің жоғары ерлігі мен жауынгерлік шеберлігі үлгісінде патриоттық тәрбие болып табылады.

Бұл жүйе оқушыларды Отанды қорғауға дайындау процесін басқаруға көмектеседі, оқушылардың әскери – патриоттық қызметін ұйымдастыру мен дамытудағы сабақтастықты, әскерилендірілген конкурстарда, жарыстарда, спорттық іс - шараларда, шығармашылық конкурстарда нәтижелерге қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

ҚР ҰҚК Шекара қызметі өкілдерінің өскелең ұрпақты патриоттық тәрбиелеуге ерекше назар аударғым келеді. 2031 әскери бөлімімен ынтымақтастықтың арқасында біз әскери – патриоттық бағыттағы іс – шаралардың сапасын әртараптандырып, жақсартып қана қоймай, осы бағыттағы жұмысты белгілі бір жүйеге келтіріп қана қоймай, сонымен қатар әскери - патриоттық бірлестіктер тәрбиеленушілерінің санын (2014 жылғы 150-ден 2020 жылы 405-ке дейін), мемлекеттің күштік құрылымдарына түсуге ниет білдірген бітірушілердің санын көбейте алдық, және, мүмкін, бұл ең бастысы, әскери қызметтің Қазақстан Республикасы азаматтарының

құрметті Жастарды салауатты өмір салтын ұстануға тарту проблемасын шешу, соның салдарынан әскери қызмет атқаруға жарамсыз әскерге шақырылушылар санын азайту да маңызды болып табылады.

Шекара қызметімен ынтымақтастықтың арқасында аудан тәжірибесіне бұрын қолданылмаған оқушыларға әскери – патриоттық тәрбие берудің мүлдем жаңа нысандары кірді: далалық шығулар, бір және екі күндік далалық жиындар, шекара заставалары базасындағы оқу - жаттығулар.

Жыл сайын дәстүрлі түрде халықтың әлеуметтік қорғалатын жіктерінен балаларды барынша қамти отырып, әскери - патриоттық бағыттағы іс - шаралар өткізіледі: қыркүйек айында далалық шығу, желтоқсанда «Ал иығымызда жасыл погондар бар» шекара марафоны, қаңтарда қысқы дала жағдайында «Сұңқар» әскери - қолданбалы ойыны, Ауған жауынгерлерін еске алу күніне арналған Спартакиада, ақпан айында «Әрбір жауынгер болуы тиіс», Наурызда «Әскерге шақырылушы», сәуірде «Палуан – батыр», «Жас әскер» және мамырда екі күндік «Қарабалық ауданының жас патриоттары» дала жаттығулары өтеді.

Шілде - тамыз айларында ҚР ҰҚК ШҚ 2031 әскери бөлімінің келісімі бойынша әскери - патриоттық бірлестіктердің курсанттары, халықтың әлеуметтік қорғалатын топтарының, «Тәуекел» тобының балалары Шекара қызметі офицерлерінің қатысуымен «Қарабалық» шекара комендатурасының далалық оқу орталығы базасында алты күн ішінде «Заставадағы демалыс» әлеуметтік жобасын іске асыруға қатысады. Бұл «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру шеңберінде негізгі іс - шаралар арқылы одан әрі дами бастаған республика деңгейіндегі бірегей жоба екенін қосқым келеді.

Мектеп оқушыларының әскери-патриоттық тәрбиесі бойынша жұмыс жүйесінде әскери - патриоттық бірлестіктер ерекше орын алады.

Аудан мектептерінде 19 әскери – патриоттық бірлестік құрылып, жалпы контингенті 405 курсант жұмыс істейді. Оның ішінде 10 әскери – патриоттық клуб, шекарашылардың 4 жасақтары және әскери-патриоттық бағыттағы 5 үйірме бар. Бірлестіктердің көзқарасы бойынша - Қарулы күштердегі қызметке дайындық, іздестіру жұмыстары, Жеңіс саябақтарын, ескерткіштерді абаттандыру, еріктілер қозғалысы, патриоттық бағыттағы іс - шаралар, салауатты өмір салтын ұстануға деген ынтаны арттыру.

Соңғы екі жыл ішінде Қарабалық ауданы оқушыларының әскери - патриоттық тәрбиесі бойынша барлық қызмет Ауғанстан Демократиялық Республикасынан Кеңес әскерлерінің шектеулі контингентінің шығарылуының 30 жылдығын және Ұлы Жеңістің 75 жылдығын мерекелеу шеңберінде ұйымдастырылды.

Жоспарға сәйкес ОКСВ-ны АЖД-дан шығару мерейтойына арналған «Герои рядом» аудандық Акциясы өтті. Акция шеңберінде білім беру ұйымдарында салтанатты ашылу, Ауған соғысының ардагерлерімен, қаза тапқан балалардың жақындарымен және туыстарымен кездесулер, ауған әндерінің фестивалі, көркем және деректі фильмдер көру, әскери – қолданбалы ойындар мен жарыстар өткізілді, жерлеу рәсімдері ретке келтірілді.

Аудандық деңгейде Кеңес 5 іс - шараны ұйымдастырып, өткізді: «Екі соғыс: екі шындық, екі өтірік» баспасөз конференциясы, АӘД бойынша «Түзел, тік тұр!», кездесу «Салам, бача!», аудандық митинг «Үнсіздіктің жалғыз минутында бұрылмаған жігіттерді еске аламыз» және «Міне, соғыс аяқталды, ол біздікі де, біздікі де емес» әдеби – музыкалық композициясы.

ӘПК курсанттары мен мектеп теледидары «Бұл біздің жерлестеріміз» бейнефильмдері бар дискілерді, ауған әндері бар дискілерді, балалар шығармашылығы Үйі мен балалар өнер мектебінің тәрбиеленушілері салған Ауған жауынгерлерінің портреттерін жазды.

Фашистік Германияны жеңудің 75 жылдығын және Қазақстан Республикасының Отан Қорғаушылар Күнін мерекелеуге арналған «Сен есінде сақтауың керек» Акциясын жүзеге асыру аясында карантинге байланысты барлық іс - шаралар сандық технологияларды қолдану арқылы өткізілді.

Акция шеңберінде балалар мен ересектердің зияткерлік, шығармашылық, танымдық қызметін ынталандыратын, өздерінің азаматтық ұстанымын білдіруге, ел тағдырына қатыстылығын сезінуге, ұлы өткеннің мақтанышы мен оның болашағы үшін жауапкершілікті сезінуге мүмкіндік беретін әртүрлі бағыттағы 20 негізгі аудандық іс-шаралар өткізілді.

Отан қорғаушылар күніне орай мектептерде Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері қатарында қызмет ететін ұлдарының, олардың әріптестерінің құрметіне «Лайықты қызмет ет, ұлы!»; шекара заставасының әскери қызметшілеріне шекара мектептерінің білім алушыларынан бейнеқұттықтау «Ал иығыңызда жасыл погондар бар! Сіз біздің күшіміз, мақтанышымыз, күшіміз!»; білім бөлімінен «Қарабалық» шекара комендатурасының және «Қайрақ» шекара бақылау бөлімінің офицерлеріне ел шекарасын күзететіндерге автомобиль және темір жол «Бейнеқұттықтау!», әскери қызметшілердің балалары мен әйелдерінің челленджі «Біз сені мақтан тұтамыз, әкем!»; «Жас Қарабалық балалары - елдің болашақ қорғаушылары!»; 07 мамырда әскери - патриоттық бірлестік курсанттарының Лейла Аралышеваның «Десант» қазақстандық фильмін көруі.

Ұлы Жеңістің 75 жылдығына орай Тоғызақ мектебі «Журавль - символ мира» челленджін, «Ұлы Жеңіс жастар көзімен» отбасылық мұрағатынан фотоколлаждар конкурсын іске қосты.

Барлық жастағы білім алушылар Қ. Б. Айтпаева атындағы сырттай ғылыми - практикалық конференцияға қатысты. 2 жыл бұрын іске қосылған «Үй кинотеатры» жобасының қызметі шеңберінде «Подольские курсанты» және «Қасым» фильмдерін бір мезгілде көріп, соғыстың негізгі оқиғалары, батырлық шайқастар туралы жай ғана анықтауға емес, білім деңгейін көтеруге мүмкіндік берген «Горькая память войны: цифры и факты» қашықтық олимпиадасында майданда қаза тапқан жерлестерді, Ұлы Отан соғысына қатысушыларды мәңгі есте сақтауға бағытталған жұмыстармен «Сен есінде сақтауың керек» жобаларға қатысты.

Ұлы Отан соғысының жалғыз ардагері М. С. Лопатко ауданның барлық мектептерінің білім алушыларынан «Ризашылық ұрпақтарына»

бейнеконцерт, тыл еңбеккерлеріне, соғыс балаларына - балалар шығармашылық үйі тәрбиеленушілерінің суреттері мен қолөнерінің бейнесюжеті; аудан мектептерінің директорларынан бейнесюжет; Жеңіс мерейтойымен прозадағы құттықтау, ашық хаттар конкурсы «Сізге, ардагерлер, арнаймыз!», аудан тұрғындары үшін видеоконцерт «Біз бұл жадқа адалбыз!».

Барлық мектептер «Жад тірі қажет!», фотосуреттері, құжаттары, наградалары бар «Өлмес полк» онлайн - акциясына қатысты.

Педагогикалық ұжымдардың патриоттық тәрбие бойынша нақты жоспарланған жұмысы қазіргі заманғы түлек, азамат, патриот, Отан қорғаушыға қажетті қасиеттерді модельдеуге мүмкіндік береді деп үміттенемін.

Егер Отанға деген сүйіспеншілік-патриотизмнің көрінісі болса, онда Отанды қорғау – бұл патриоттың міндеті.

Туған жер адамды нанмен тамақтандырады, бұлақтардан су ішеді, бірақ ол өзін қорғай алмайды. Бұл туған жердің нанын жейтіндердің қасиетті ісі, оның суын ішеді, ауамен дем алады және оның сұлулығына енеді.

Және сіз, керемет,

Мені ұмытып, өтірік айт...

Менсіз сіз бақытты бола аласыз –

Мен сенсіз, Отаным, мүмкін емес.

Ұсынымдар:

- патриоттық тәрбие жүйесінің жұмыс істеуін нормативтік, құқықтық және ұйымдастырушылық - әдістемелік қамтамасыз ету кешенін қалыптастыру;
- өскелең ұрпақты патриоттық тәрбиелеу орталықтары ретінде білім беру ұйымдарында патриоттық тәрбиенің сапасын арттыру үшін жағдай жасау;
- патриоттық тәрбиенің мазмұнын қайта қарау, оның формалары мен әдістерін жетілдіру;
- патриоттық тәрбие процесін басқарудың кәсіби деңгейін арттыру жүйесін дамыту және жетілдіру;
- өскелең ұрпаққа патриоттық тәрбие беруде отбасының рөлін күшейту.

Қосымша білім берудегі робототехника балалардың зияткерлік қабілеттерін тиімді дамытудың перспективалы векторы ретінде.

*Баканова Ирина Николаевна,
Рудный қаласы әкімдігінің
«Балалар мен жастарды дамыту
және шығармашылық сарайы»
КМҚК директоры*

Қазіргі заманғы әлемнің болмысын қоғамды ақпараттандыруға қарқынды көшуді қамтамасыз ететін ақпараттық технологияларды пайдаланбай елестету мүмкін емес. Оның перспективалы бағыттарының бірі – медицинада, құрылыста, метеорологияда кеңінен қолданылатын робототехника. Робототехниканы жалпы және қосымша білім беру жүйесінде жаңа білім беру парадигмасына енгізу ерекше қызығушылық тудырады, болашақ мамандарын даярлауда, принципті жаңа техникалық және инженерлік элитаны тәрбиелеуде туындаған қажеттілікке байланысты, ол өзінің технологиялық, инновациялық шешімдерімен еліміздің серпінді дамуын жүзеге асырады.

Осы бағытта білім беру жүйесін ұйымдастырудың өңірлік тәсілінің ерекшелігі мен мәні қандай? Балалар мен жастардың шығармашылық сарайы базасында Рудный қаласы әкімдігінің бастамасымен 2018 жылғы 20 наурызда құрылған "3D-үлгілеу" робот техникасы бойынша үйірменің қызметіне тоқталамын.

Үйірмені құруға демеуші "Казагнеупор-2015" ЖШС болды, оның дамуына 8 миллион 430 мың теңге бөлінді. Бұл қаражатқа оқушылардың жұмыс орындары жабдықталып, JoinMax Digital (M-rcu, E3-RCU және EV5) компаниясынан 6 ноутбук және 30 жиынтық сатып алынды.

Үйірменің мақсатты бағыты-балалар мен жасөспірімдердің ғылыми-техникалық және инженерлік-конструкторлық шығармашылығы үшін өзекті интеллектуалдық орта құру. Мақсат бірқатар өршіл, бірақ толық шынайы міндеттер арқылы қол жеткізіледі, олардың ішінде: танымдық – робототехника мен ғылыми жаратылыстану цикл пәндері қызығушылығын дамыту; білім беру – біздің тәрбиеленушілерде құрастыру, бағдарламалау, механика бойынша конструкторлық есептерді шешу дағдылары мен біліктерін қалыптастыруға бағытталған; дамытушы-тәрбиеленушілердің шығармашылық белсенділігін, дербестігін, зейінін, жедел жадын, қиялын, жобалық және жүйелі ойлауын дамытуға бағытталған; және, ақырында, жауапкершілікті, жоғары мәдениетті, адамгершілікті, тәртіптілікті, коммуникативтік қабілеттерін тәрбиелеу.

Үйірменің білім беру қызметінің негізіне алынған негізгі педагогикалық идея оқушылардың қазіргі заманғы құрастыру, бағдарламалау және роботталған құрылғыларды пайдалану технологияларына барынша қол жеткізуін ұйымдастырудан тұрады, ал оқытудың негізгі әдісі – іс-әрекет.

Сабақтың негізгі түрі шағын топтарда 6 адамнан жұмыс істеу болып табылады.

Біздің мақсатты аудиториямыз қаланың әр түрлі мектептерінің 10-17 жас аралығындағы кіші мектеп және Жасөспірімдер жасындағы балалар болып табылады, оның ішінде 7 адам – бұл қолайсыз отбасылардың балалары. Біздің сабақ кестесі бірінші оқу жылында 2 академиялық сағаттан және екінші оқу жылы аптасына 3 рет 2 академиялық сағаттан 2 кездесуді болжайды. Осылайша, бір оқу жылында біздің балалар сарай үйірмесінің қабырғасында бірінші оқу жылында 144 академиялық сағаттан астам және екінші оқу жылында 216 сағаттан астам өткізеді. Үйірменің 3 жылы ішінде 2 жылға есептелген Бағдарлама аясында 100-ден астам адам курстан сәтті өтті. 2018 жылы – 34 білім алушы, 2019 жылы – 35 білім алушы, 2020 жылы-39 білім алушы.

2020 жылдың қыркүйегінен бастап оқушыларды 45 адамға дейін жеткізуді, роботтарды құру үшін қосымша жинақтар алу үшін қаражат іздестіруді жоспарлап отырмыз. Бұдан басқа, әлеуметтік қорғау басқармасымен байланыс арқылы 2020-2021 оқу жылының басында үйірме қызметіне мүгедек балаларды, әсіресе оңалту курсы қозғалу дағдылары мен ұсақ моторикасын дамытуды ұйғаратын балаларды да тартатын боламыз. Бұдан басқа, алдағы оқу жылында біздің өңірдегі санитарлық-эпидемиологиялық жағдай тұрақты болған жағдайда, айына бір рет балалар мен ата-аналарға бірлесіп сабақ өткізуді жоспарлап отырмыз.

Алайда, өмір өз түзетулерін жасайды және жақында біз қашықтан оқыту проблемасына тап болдық. Көптеген адамдар сияқты, біз Zoom бейне конференция платформасын қолдандық, сондай-ақ Интернет ресурстарын (Code.org. Crayon Physics Deluxe, RoboZZle). Сонымен қатар, үйде өз конструкторлары бар балалар басшыдан кеңес ала отырып, құрастырумен айналысуды жалғастырды. Осылайша, үйірме қызметінің екі векторы-құрастыру және бағдарламалау, жаңа жағдайда да өзінің одан әрі дамуына ие болды.

Тағы бір күшті ынталандыру-бәсекелестік элементі. Біз жарысқа құрылған күннен бастап қатыса бастадық. Бірінші нәтижелі болды Біріншілікке "Рудный қаласы Басқарылатын футбол" тәрбиеленушілері 1-ші оқу жылы қатысып, жүлделі 2-ші және 3-ші орындар. Содан кейін робот техникасы бойынша аудандық жарыстарда сәтті өнер көрсетіп, "Сумо-маневрлеу" санатында 1 орын алды. Ең маңыздысы үйірме тәрбиеленушілерінің облыстық "Үздік робот-полицей" байқауына қатысуы болып табылады, онда балалар сөзсіз жеңіске жетіп, 1 орын алды.

Осылайша, робототехника-заманауи адам қызметінің ең перспективалы салаларының бірі. Ол бір мезгілде дайындалатын принципті жаңа мамандарға деген қажеттілікті өзектендіреді, оларды оқыту бүгінгі оқушылардан басталады. Алайда, бұл процесте инженерлік-техникалық және технологиялық құзыреттілікті қалыптастыру және дамыту ғана емес, сонымен қатар олардың жалпы гуманистік қондырғымен тығыз тоғысуы өте маңызды, ол балалардың санасында олар қазір салып жатқан және болашақта

құратын Роботтар – бүкіл адамзат үшін игіліктің көзі болуы тиіс, өйткені қазіргі жоғары технологиялардың барлық даму дәрежесі мен алуан түрлілігі кезінде, олардың орасан интеллектуалдық қуаты, қазіргі әлемдегі ең үлкен құндылығы әлі де Адам болып табылады.

**Сарыкөл ауданының жалпы орта және қосымша білім беру
ұйымдарында инновациялық формалар мен әдістерді енгізу және білім
беру үдерісіне қатысушыларды психологиялық қолдауды ескере
отырып жұмысты ұйымдастыру.**

Виноградова Любовь

***Александровна, «Сарыкөл ауданы
әкімдігінің білім бөлімі» ММ
әдіскері***

Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасына сәйкес білім беру процесінде білім алушылардың психикалық денсаулығы, білім беру бағыттарын дараландыру, психологиялық қауіпсіз және жайлы білім беру ортасын құру маңызды орын алады.

Сарыкөл ауданында білім беру процесіне қатысушыларға психологиялық-педагогикалық көмек көрсету жүйесі қалыптасты. Білім беру ұйымдарында жеткілікті жұмыс тәжірибесі жинақталған, әдістемелік база құрылған, психологиялық білім беру қызметінде жұмыс істеу үшін білікті кадрлар даярланған (22 мектеп - 19 психолог). 19 педагог-психологтың барлығы тиісті бейін бойынша жоғары кәсіби білімі бар, бұл 100% құрайды. Штаттық кестесінде психолог бірліктері жоқ шағын жинақталған мектептерге жыл сайын «Сарыкөл ауданы әкімдігінің білім бөлімі» ММ бұйрығымен практикалық және әдістемелік көмек көрсету үшін білікті педагог-психологтар бекітіледі. Біліктілікті арттыру үшін психологтар курстық дайындықтан өтіп, түрлі деңгейдегі семинарлар мен конкурстарға қатысады. 2019-2020 оқу жылында Сарыкөл ауданының педагог-психологтары жыл сайынғы «Жылдың үздік психологы» республикалық байқауына белсенді қатысып, кәсіби эрудиция, дайындық және шеберлік деңгейін көрсетті. Конкурстың облыстық кезеңінің қорытындысы бойынша педагог-психологтар З.М. Оразалина (Тимирязев ОМ), М. С. Рожнова (Сорочин НМ), К. Х. Асембакова (Соналы НМ) жүлделі орындарға ие болды. Оразалина З.М. (Тимирязев ОМ) «Жылдың үздік психологы» конкурсының республикалық кезеңіне қатысып, ІІІ орынға ие болды.

Өз сөзінде, пандемия кезеңінде, әсіресе маңызды болып табылатын, оқушылардың психологиялық денсаулығын сақтау және нығайту жұмыстарының нысандары мен әдістеріне тоқталамын. Пандемия кезеңінде оқытудың жаңа жағдайларына байланысты психологиялық-педагогикалық жұмыс үшін жаңа дағдыларды игеру, қашықтан жұмыс технологияларын игеру қажет болды. Қашықтықтан оқыту кезеңінде күндізгі кеңес беру «онлайн кеңес беру» форматын өзгертті, жаңа бағдарламалар әзірленді, психологиялық қызметтің әртүрлі бағыттары бойынша әдістемелік жинақтар, ұсынымдар, тренингтер, ойындар, конкурстар, жаттығулар дайындалды. Қашықтықтан оқыту форматы техникалық жағынан ғана емес, педагогикалық

және психологиялық жағынан да қайта құрылды. Төртінші оқу тоқсаны, менің көзқарасым бойынша, білікті психологиялық көмекке аса мұқтаж білім беру процесінің көптеген санаттары үшін стресс болды, өйткені көпшілігі алдымен ақпараттың үлкен ағынын, соның ішінде теріс ағынын жеңе алмады.

Әлеуметтік желілер мен онлайн кеңес беру беттерінде психологтар өзін-өзі реттеу бойынша, үрей мен толқуды алып тастау бойынша психологиялық ой-пікірлер мен техниканы пайдаланды, сондай-ақ отбасыларға өзін-өзі оқшаулау жағдайында балалар-ата-ана қатынастарын құру бойынша ұсыныстар, уақыт пен кеңістіктің өзін-өзі ұйымдастыру бойынша білім алушылар үшін ұсынымдар, педагогтарға қашықтықтан оқытуды психологиялық сүйемелдеу бойынша ұсынымдар жауап берді.

Әдіс-тәсілдердің үйреншікті жиынтығына қашықтықтан режимді ескере отырып, кейбір түзетулер енгізу болды, педагог-психологтардың педагогикалық қызметкерлермен, білім алушылармен және олардың ата-аналарымен өзара іс-қимыл алгоритмі құрылды.

Психологиялық ағарту онлайн-режимде жүзеге асырылды. Барлық педагог-психологтардың әлеуметтік желілерде аккаунттары бар, көптеген адамдар «Вконтакте», «Одноклассники», «Инстаграмм» және т. б. желілерінде қауымдастықтар жүргізеді, өзекті мәселелер бойынша психологиялық ағарту жүзеге асырылады. Сондай-ақ Skype, WhatsApp, Viber қызықты видеоконтент, тікелей эфир, вебинарлар, бейнефильмдер және т. б. жасау арқылы пайдаланылды.

Психологиялық алдын алу (қашықтан қол жеткізу), тәрбиелеу, оқыту мәселелерінде, оның ішінде қашықтықтан оқытуды психологиялық сүйемелдеу мәселелері бойынша ата-аналарға көмек көрсету бойынша нақты ұсыныстар әзірлеу форматында, сондай-ақ вебинарлар, онлайн-трансляция арқылы өзін-өзі реттеу дағдыларына оқыту өткізілді.

Қашықтықтан оқыту режимінде психологиялық түзету-дамыту жұмысы жеке форматта (zoom, skype, WhatsApp және басқа да цифрлық платформаларды қолдану арқылы) және бейімделуде, дамуында, мінез-құлқында, оның ішінде ерекше білім беру мүмкіндігі бар балалармен жұмыс істеу қиындықтарын бастан өткеретін білім алушыларға арналған топтық форматта (бейнеконференцбайланыс арқылы) өтті.

Білім алушылардың психологиялық денсаулығын сақтау және нығайту және олардың жеке басын дамыту үшін жағдай жасау, сондай-ақ жазғы демалыс кезінде аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу мақсатында Сарыкөл ауданының 18 білім беру ұйымдарында **«Психологиялық қолдаудың жазғы алаңдары»** жобасы енгізілуде, барлық бақылау түрлерінде тұратын 202 оқушыны қамтыды. Психологиялық қолдаудың жазғы алаңдарының жұмысы бекітілген бағдарламаларға сәйкес жүргізіледі. Әрбір педагог-психолог бағдарламаны әзірлеу кезінде қатысушылардың қажеттіліктері мен әлеуетті мүмкіндіктеріне бағытталған.

Мысалы, Барвинов орта мектебінің педагог-психологы О.И. Шатохинаның «Станем ближе» авторлық бағдарламасы соңғы нәтижені болжайды: «ерекше көңіл» тобы балаларының психологиялық денсаулығын

нығайту, өзін-өзі бағалауды, көшбасшылық қасиеттерін арттыру. «Умею сам – научу другого» көшбасшылық шеберлік-классы, көшбасшылық қасиеттер мен шығармашылық әлеуетті дамытуға бағытталған «Старая сказка с новым концом», «Зеркальное королевство», «Передай жестами», «Зоологические прыжки», «Полет птиц», «Интервью» тренингтері, «Мир позитива» челленджі қойылған міндеттерді жүзеге асыруға көмектеседі.

«Мои жизненные цели», «Я глазами других», «Пойми меня» сабақтары мен жаттығулары арқылы Крылов орта мектебінің педагог-психологы Н.В.Жуктың «Жасөспірім» бағдарламасы қашықтықтан оқыту түрінде жасөспірімдерді өмірдің шынайы мақсаттарын іздеуге, позитивті көңіл-күй мен көшбасшылық қасиеттерді қалыптастыруға бағыттайды.

Сорочин негізгі мектебінің «Шаңырақ» жазғы алаңының психологиялық қызметінің мақсаты балалар ұжымының да, педагогикалық ұжымның да психоэмоционалдық шиеленісті жоюға жағдай жасау, сондай-ақ баланың даралығын дамыту болып табылады. Педагог Рожнова М.С. дистанциялық форматта «Сочини историю», «Ожидания и опасения», «Доброе животное», «Старая сказка с новым концом», «Интервью» коммуникациялық жаттығуларын өткізеді.

«Тепе-теңдік» авторлық бағдарламасы аясында Краснодон орта мектебінің педагог-психологы Ящук Н. Г. жұмыста психоэмоционалдық шиеленісті, алаңдаушылық пен агрессияны жою үшін «Случай в гостинице», «Клубочек», «Ветер дует на...», «Найди друга», «Сочини историю», «Ожидания и опасения» жаттығуларын мен тренингтерің қолданады. Балалар мен жасөспірімдердің аутодеструктивті мінез-құлқының, балаларға қатыгездікпен қараудың, зорлық-зомбылықтың, «Өмір сүру бақыты», «Қатыгездік пен зорлық-зомбылықсыз балалық шақ» алдын алу бойынша ата-аналармен және педагогтармен онлайн-әңгімелер өткізеді.

Білім алушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау күнтізбелік жыл бойы жүзеге асырылады.

Қосымша білім берудің инновациялық үдерістері білім беру ұйымдарын бір-бірінен ерекшелендіретін шығармашылық қызметтің маңызды және қажетті тетігі болып табылады. Инновациялық қызмет - бұл сапалы жаңа нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік беретін және балаларға және олардың ата-аналарына барған сайын тартымды және қажет ететін компоненттерді игеру процесі.

Уақыттың жаңа үрдістері қосымша білім беру педагогтерінен үнемі белсенді ұстанымды және өзара іс-қимылдың жаңа деңгейіне шығуды талап етеді. (Ауданнан халықаралық деңгейге дейін). Қосымша білім беру педагогтары өзінің қызмет бағыттары бойынша және білім беру бағдарламаларын іске асыру шеңберінде АКТ-ны ескере отырып сабақтар әзірлейді. Қашықтықтан оқыту аясында сабақтар әлеуметтік желілер, электрондық пошта және т. б. арқылы жіберіледі. Facebook, Instagram әлеуметтік желілеріндегі (Шығармашылық үйі және Өнер мектебі) және жалпы орта білім беру ұйымдарының фотогалереясында жас тәрбиеленушілердің шығармашылық есептері орналастырылады. Қосымша білім беру ұйымдарының (Өнер

мектебі және Шығармашылық үйі) білім беру бағдарламаларын меңгеру оқу жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Қосымша білім беру педагогтары музыка, хореография, сәндік-қолданбалы өнер, шахмат және т.б. бағыттар бойынша онлайн сабақтар әзірледі және интернет ресурстарда жарияланды. Қашықтықтан оқытудың қорытындысы бойынша онлайн сабақтардың әдістемелік базасы құрылды. Әрбір білім беру ұйымының жеткілікті инновациялық жұмыс тәжірибесі бар.

Шығармашылық үйінің көркемдік бағыттағы бірлестіктерінде жас қолөнершілер өз педагогтарының жетекшілігімен әр түрлі техникаларда шығармашылық жұмыстарды орындады – кесте тігу, қағаздан және матадан жасалған аппликация, квиллинг, бейнелеу өнері. Ал «Робототехника» бірлестігінен (шығармашылық үйі) жас конструкторлар оқу жылы ішінде алған білімдерін әртүрлі компьютерлік бағдарламалар арқылы өз бетінше бекітеді.

«Шахмат және дойбы», «Ақыл шайқасы», «Каисса» шығармашылық бірлестіктерінің оқушылары өз сабақтарына үнемі «Занимательные шахматы», «Игры для всех». сайттарындағы он-лайн ойындарға қатысады. Оқу сабақтарын өткізудің мұндай түрлері ойын сапасын жақсартуға, шахмат шеберлігін жетілдіруге ықпал етеді, бұл әртүрлі деңгейдегі жарыстарда жоғары нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді. Осы жылдың мамыр айында балалар командалық 3 орын алып, шахмат бойынша Халықаралық қашықтық турнирде Қостанай облысын лайықты көрсетті. Сонымен қатар балалар қарапайым ойынмен шектелмейді, олар өздері шахмат бойынша презентациялар жасайды және өз еңбегінің нәтижелерін ұсына отырып, түрлі конкурстарға қатысады.

Сабақты өткізудің дәстүрлі емес формалары – бұл балалар үшін өзінің шығармашылық қабілеттері мен жеке қасиеттерін дамытуға, білімнің рөлін бағалауға және оларды тәжірибеде қолдануды көруге, әртүрлі ғылымдардың өзара байланысын сезінуге мүмкіндік, бұл дербестік және өз еңбегіне мүлдем басқа көзқарас.

«Жас Ұлан», «Жас патриот», «Жас сарбаз» үйірмелеріндегі сабақтар бұқаралық қарым-қатынас түрлерін еске салады: пресс-конференция, брифинг, телекөпір, реттелген пікірталас, панорама, репортаж, диалог, "живая газета", ауызша журнал және т. б.

Туристік-өлкетану бағыты бойынша қоғамдық-мәдени іс-шаралар: сырттай экскурсия, өткенге саяхат, ойын-саяхат, серуендеу және т. б. өткізу кезінде іс-әрекетті имитациялауға негізделген сабақтар әзірленіп, өткізіледі.

"Рухани жаңғыру" бағдарламасын іске асырудың маңызды жақтарының бірі ақпараттық жарықтандыру жұмыстарын ұйымдастыру болып табылады. Осы мақсатта Урицк мектеп-лицейінде «Копирайтерлер клубы /жазушы және маркетинг өнері /» жұмыс істейді. Клубқа қатысушылар мектеп парақтарын жүргізіп, «Вконтакте», «Одноклассники», «Instagram» және «Facebook» әлеуметтік желілерінде орналастырады.

Осы оқу жылында осы мектепте А.В. Анашканың басшылығымен мектеп теледидары жұмысын жалғастырды. Жыл бойы роликтер, вайндар түсіріліп,

жарияланды, блогерлықты дамыту бойынша жұмыстар жүргізілді, оқушылардың назарын әлеуметтік саладағы челленджердің көмегімен өзекті мәселелерге аудару бойынша жұмыстар жүргізілді. Үйірменің балаларымен бірге конкурстарға қатысу үшін роликтер мен вайндар түсіріліп, монтажданды, алдын алу әлеуметтік роликтер, бейне-кештер жасалды.

Қосымша білім беру педагогтары С.В. Охрименко мен Е.В.Шинкарова (Крылов ОМ) «Экоша» және «Ажурная фантазия» үйірмелері аясында бейне-мастер кластар, челленджер, презентация сабақтары және т. б. формаларды қолданды.

Өз тәжірибесінде инновациялық технологияларды пайдаланатын педагогтар кәсіби шеберліктің белгілі бір деңгейіне ие, туындаған мәселелерді шешуге және оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруға шығармашылық және стандартты емес тұрғыдан қарауға қабілетті.

Жоғарыда айтылғандарды негізге ала отырып, қосымша білім беру жүйесіндегі инновациялар педагогтың мүмкіндіктері мен білім алушылардың қабілетін толық ашуға, білім беру процесін шығармашылық, ізгілендірілген және жеке тұлғаға бағытталған, тұлғаның өзін-өзі дамытуға және өз бетінше білім алуға мүмкіндік берді.

Қосымша білім беруде музыкалық бағытты қашықтықтан оқытудың даму мәселелері мен перспективалары.

*Капиятов Талгат Кабжалелович,
«Алтынсарин ауданы әкімдігінің
білім беру бөлімінің Балалар
шығармашылық үйі» КММ
директоры*

Балалар мен жастарға тәлім – тәрбие, қосымша білім беру қоғамның ажырамас бөлігі болып табылады. Қосымша білім беру кез – келген оқушының шығармашылық және зияткерлік қызығушылықтарын арттыруға бағытталғаны сөзсіз. Сондай – ақ қосымша білім беру ұйымдарының қызметі де практикалық – бағдарламалық және оқыту барасында инновациялық педагогикалық технологияларды енгізуге, оқушылардың өзін – өзі бағалай білуіне де баса мән береді. Оқушылардың қолы бос уақытында танымдық және шығармашылық мотивациясын дамыту, олардың талаптарын қанағаттандыру, болашақта мамандық таңдауларына жәрдемдесу, өмірге бейімдеу, салауатты өмір салтын ұстануға шақыру, шын мәнінде ерікті түрде бос уақыттарын пайдалы да мағыналы өткізуге қажетті жағдай жасау қосымша білім беру ұйымдарының мүддесі.

Біздегі басты міндет - білім беруді жаңа сапамен және мазмұнмен толықтыру», - деген болатын елбасымыз кезекті Жолдауында. Бүгінгі күні ғылым мен техниканың даму деңгейі әрбір оқушыға сапалы және терең білімнің және іскерліктің керектігін талап етеді. Қосымша білім беру қызметінің негізгі мақсаты балаларға өз ойларын білдіруге, өздігінен дамуға және өзін-өзі анықтауға жағдай жасау. Осы орайда Алтынсарин ауданында балалардың бос уақытын қамтуда, олардың өздігінен жетілуін және әлеуметтік бейімделуін, салауатты өмір салтын қалыптастыруды қамтамасыз етуде, бақылаусыздықтың, құқық бұзушылықтың және балалар мен жасөспірімдер арасында бейәлеуметтік көріністердің алдын алу мақсатында «Алтынсарин ауданы білім беру бөлімі» мемлекеттік мекемесі жанынан «Балалар шығармашылық үйі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі 2014 жылы ашылған болатын.

Балалар шығармашылық үйінде қазіргі таңда қызметкерлер саны **31**, соның ішінде **23** қосымша білім беру педагогы жұмыс жасайды. **23** қосымша білім беру педагогының **10** - жоғары білімді, **13** – орта арнаулы білімді.

2016-2017 оқу жылында **197** бала қамтылған болса, 2017-2018 оқу жылында бала саны **265** тәрбиеленушілерге жетті. 2018 – 2019 оқу жылы **310** бала қабылданса, 2019 – 2020 биылғы оқу жылында **350** балаға жетті. Қазіргі таңда **9** үйірме жұмыс жасауда. Шығармашылық үйіне келетін оқушылар Силантьевка орта мектебінен **45** оқушы, Обаған орта мектебінен **231** оқушы, Б.Чураковка орта мектебінен **35** оқушы, Щербаков орта мектебінен **13** оқушы,

Красный – Кордон орта мектебінен **26** оқушы, Маяковка орта мектебінен **6** оқушы қатынайды. Оның ішінде нақты атап айтар болсам,

- ✓ Декоративтік-қолөнер үйірмесіне **23** оқушы,
- ✓ Тігін үйірмесіне **26** оқушы,
- ✓ Акындық Терме **30** оқушы,
- ✓ Қобыз **33** оқушы,
- ✓ Вокал **31** оқушы,
- ✓ Домбыра **31** оқушы,
- ✓ Пианино **48** оқушы,
- ✓ Хореография **67** оқушы,

сонымен қатар цифрлық технологиялар кабинетінде **61** бала білім алады.

Биылғы оқу жылында 2019 – 2020 жылдың қыркүйектің 1-нен бастап **12** орта мектепте қосымша білім беру педагогтары жұмыс жасайды. Атап айтар болсам Большой –Чураковка ОМ, Зуевка ОМ, Қарағайлы ОМ, Лермантов ОМ, Новоалексеевка ОМ, Свердловка ОМ, Силантьевка ОМ, Обаған ОМ, Шербаков ОМ, Докучаевка ОМ, Маяковка ОМ, және Краснокордон орта мектептері педагогтар Республикалық бірыңғай Жас Ұлан, Жас Қыран балалар мен жасөспірімдер ұйымымен жұмыс жасайды. Барлық мектептерден биылғы жылы Жас Ұлан ұйымына қабылданған балалар саны - **605**, ал Жас Қыранға қабылданған балалар саны – **449**. Большой –Чураковка ОМ бойынша балалар саны **60, 38%** құрайды. Зуевка ОМ бойынша балалар саны **33, 33%** құрайды. Қарағайлы ОМ бойынша балалар саны **45, 76%** құрайды, Лермантов ОМ бойынша балалар саны **37, 37%** құрайды., Новоалексеевка ОМ бойынша балалар саны **40, 67%** құрайды, Свердловка ОМ бойынша балалар саны **57, 47%** құрайды., Силантьевка ОМ бойынша балалар саны **345, 100%** құрайды., Обаған ОМ бойынша балалар саны **154, 100%** құрайды., Шербаков ОМ бойынша балалар саны **213, 69%** құрайды., Докучаевка ОМ бойынша балалар саны **72, 89%** құрайды., Маяковка ОМ бойынша балалар саны **48, 55%** құрайды., және Краснокордон орта мектебі бойынша балалар саны **112, 91%** құрайды.

Қосымша білім беру жүйесінде педагог кадрлардың шығармашылық әлеуеттерін жоғарылатуға, педагогикалық үздік тәжірибені анықтауға және таратуға байланысты шығармашылық үйінің ұстаздары іс-тәжірибелерін алмасу барысында республикалық, облыстық семинарларға қатысты.

Сонымен қатар оқытушылардың да өзіндік үздіксіз білім алып отыруы, шыңдалуы, өзін – өзі тәрбиелеуі, мұғалімдердің арасында өзара оқыту сынды педагогикалық шеберлікті арттыру жиындары, педагогика саласындағы үздік мамандармен интерактивті әрекеттесу жұмыстары, оқытудың заманауи технологияларын меңгеру қосымша білім беру ұйымдарының бірден бір қызығушылығы болып табылады.

XXI ғасыр – жаңа технология мен ақпараттандыру ғасыры. Барлық сала компьютерлендіріле басталды. Сондықтан да еліміздің ертеңі болар жас ұрпақ компьютерді терең меңгеруі тиіс. Ақпараттық – коммуникациялық технологияны дамыту – білім берудің бір бөлігі.

Мына қағидаларды күнделікті сабақта қолдану жақсы нәтиже беруде: электрондық оқулық, интерактивті тақта, ақпарат алмасу, интернет, электрондық почта, теле – конференция, компьютер және онлайн сабақтар.

Қашықтықтан білім бері сырттай оқыту түрін еске салады. Басты айырмашылықтың базалық негізі интернет технологиясы арқылы оқушы мен мұғалім арасындағы педагогикалық қарым-қатынас мүмкіндігі жасалғанмен, екеуі де «тірі сабаққа» қатыса алмайды. Осы орайда оқушының өзіндік жұмыс жасау дағдылары жақсарады. Сонымен қатар білім алушы мен білім беруші арасында диалогтық қарым қатынас жасау үшін, ақпаратты әдістерді тиімді беру үшін қажетті өте қымбат құрал-жабдықтармен жабдықталған. Нәтижесінде, қашықтықтан оқытудың бірнеше жолын бөлуге болады:

1. Топтық және жеке онлайн конференциялар, бұл жерде дыбысты, үнді басқа да қасиеттерді қабылдау құралдары бұрмаланады, бірақ аппликатура жасау, динамиканы қою мүмкіндігі бар.

2. Оффлайн оқыту, бұл жерде оқушымен онлайн хат алмасу, бейнежазбалар арқылы мәселелерді түсіндіру мүмкін, бұл әдіс мұғалім мен оқушының жұмыспен қамтылуына, онлайн түсіндіруге қолайлы.

3. Аралас әдіс, ең қолайлы әдіс. SKYPE арқылы онлайн хабар тарату арқылы нәтижеге қол жеткізуге болады. Сонымен қатар оқушының бейне ойынға шығарма жазуына назар аударуға тиімді. Мұғалімнің үй тапсырмасын бақылауға арналған бейнежазбасына оқушы жұмыс жасай алады.

Қашықтықтан оқыту кезінде туындайтын негізгі мәселелерді қарастырайық, онда мұғалім мен оқушы әр түрлі географиялық қашықтықтарда болғанда туындайды. Қызметтер интернеттің сапалы және жылдам болуына байланысы. Тұрақты сигналды тарату және қабылдау үшін үзіксіз және жылдамдық жеткілікті болуы шарт. Ең оңтайлысы – сіз бірнеше күн сабаққа дейін, Skype арқылы өзінің оқушысымен және байланыстың қаншалықты жақсы жұмыс істейтінін тексеріп, көз жеткізуге, қоңырау шалуға болады.

Онлайн-оқыту кезіндегі жеке қарым-қатынас ерекшеліктері. Тыңдаушылар үшін әдеттегі ауызша емес ақпарат және кері байланыс үлкен рөл атқарады. Қашықтықтан оқыту кезінде қарым-қатынас ерекшеліктері қиын. Ресми оқытушылардың саны аз. Бүгінгі күні педагогикалық ұжымда кейбір қарама-қайшылық байқалады. Ең кәсіби педагогтар компьютерлермен жиі сабақ бере бермейді, және ертеректегідей сабақ беруді қолдайды, соған жаттыққан. Ал жастарға сабақ беру үшін бірқалыпты тәжірибе жетіспейді. Дегенмен, онлайн оқыту мұғалім мен оқушының географиялық орналасудағы мәселесін ішінара шешуге мүмкіндік береді.

Музыкалық білім берудің қашықтықтан даму тенденциялары. Осы орайда барлық айтылғандардан сұрақ туындайды: педагогтардың нақты қайсысы болады?, өз жұмысында қашықтықтық технологияларды қолдану керек пе? Бұл тек қана емес қашықтықтан оқыту түрлеріне жүгінгісі келген оқытушы компьютердің қарапайым пайдаланушысы, ал мүмкіндігі бар маман компьютерлік технологиялардың ең болмағанда нақты белгіленген міндеттер шекарасында ғана қалып қоюы ма?. Ол оларды өзінің оқу-әдістемелік

жұмысында қолдану қажеттігін түсінуі тиіс, тиісінше оқытудың дәстүрлі әдістемесін қайта қарап, оқыту бағдарламаларының алгоритмін құруы, оған біліктілігі қажет. Осыдан қандай қорытынды шығады?

Жаңа ақпараттық технологияларды дамытуды жалғастыру виртуалды емес, адекватты міндеттерді шеше алатын мамандардың өз ортасына жұмыс жасай алуы, талаптарды ескере отырып, нені үйрету және қандай дағдыларды үйретуін жан жақты ескеруі. Адам қызметінің түрлі салаларына он-он бес жыл бұрын түсіп кеткен компьютерлік шкал, бүгінгі күні ол қабылданбайды. Электронды технологиялар іргелі ғылымнан тұрмысқа дейін айналып, музыкалық индустрия мен музыкалық педагогиканың ажырамас бөлігі болды. Білім беру стандарттарының, яғни міндетті пәндердің тізімінде "музыкалық информатика" жалпы курсы, композиторларға арналған "электрондық музыка"арнайы курсы көрінеді. Соңғы уақытта қашықтықтан білім беру мәселесі белсенді талқылануда. Мен осы тақырыпқа кейбір ой-пікірлермен бөлісемін.

Музыкалық педагогика, бірқатар объективті себептерге байланысты – ең консервативті. Бұл ішкі жағынан дамымайтынын білдірмейді. Бұл негізінен эмпирикалық әдістерге негізделген бұрыннан қалыптасқан дәстүрлердің тұрақтылығы туралы. Бұл тұрғыда ең көрнекті орындаушыларды тәрбиелеу процесі болып табылады, олардың көпшілігінде 90% және одан да көп білім алушылар.

Шығармашылық дағдылар мен қабілеттер ағымдық лекциялар арқылы емес, сонымен қатар жеке сабақтарда тікелей қарым-қатынас жасау. Бұл музыкалық білім берудің басқа бейіндегі оқу орындарында қабылданған формалардан елеулі айырмашылықтарының бірі. Тірі диалог режимін әдістемелік басшылықпен ауыстыру мүмкін емес.

Ата – аналармен қосымша кездесу өткізіп әр-түрлі тәрбиелік, дамытушылық және бос уақытты тиімді жұмсау мақсатында түрлі дөңгелек үстелдер ұйымдастыру. Қазіргі қосымша білім беру жағдайында ойын түріндесабақтар өткізу, конкурстар, пікір-таластар, викториналық сұрақтар, тематикалық кездесулер тиімді, қызықты және оқушылардың болашақ мамандығын таңдауында септігі тиері сөзсіз. Ата – анамен жұмыс та өте маңызды. Баласының мінезі мен темпераментін олардан артық ешкім жақсы білмейді. Демек, олардан басқа ешкім кішкентай балаға жаңа музыкалық аспаппен танысуға және байланысты нығайтуға көмектесе алмайды. Сол мақсатта ата – аналармен «Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту» тақырыбында ата – аналар жиналысын «Отбасы тәрбие - негізі» тақырыбында психологиялық тренингтер ұйымдастырылды.

Қосымша білім беру педагогінің қағидалық ұстанымы – бала тәрбиелеу, бұл жағдайда пән мақсат емес, ол тұлғаның барлық қырларын: ой-өрісін, тәжірибелік ақлын, еңбексүйгіштікті, дене дамуын және өзін-өзі жетілдіру, мінезі мен рухын қалыптастыру, дамыту және жетілдіру құралы болып табылады. Шынайы талант өзін өнерімен танытады. Алтыннан темірдің, күмістен жездің бәсін арттыратын да осы киелі қазына. Өнер ұлы болмай, ұлт та ұлы болмайды.

Сөзімді қорыта келе айтарым кез – келген ұлттың болашағы жас ұрпақтың тәрбиесіне байланысты. Бала тәрбиесі – игілікті іс. Міндет зор, мүмкіндік мол. Олай болса еліміздің болашағы үшін атқарар еңбек алды.

**Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Психологиялық
қолдау және қосымша білім беру өңірлік орталығы» КММ**

8 (7142) 51-18-49 Директор

8 (7142) 51-14-84 Бухгалтерия

8 (7142) 37-08-58 Психологиялық жұмыс бөлімі

8 (7142) 39-00-33 директор орынбасары, әдістемелік кабинет

Сайт: <https://rcppido.kz>

Электронды пошта: oskc2007@mail.ru